

۳۱
۰۲۱
س

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

درد دفتر کتب کتابخانه ملی

شماره ۳۱۰۴۰۲۱

ثبت گردید

(کتابچه)

(قانون بلدی)

❦ قانون بلدیه ❦

(فصل اول)

❦ قواعد کلیه ❦

- ۱ مقصود اصلی از تأسیس بلدیه حفظ منافع شهرها و ایفای حوائج اهالی شهر نشین است
- ۲ امور را جعه از قرار تفصیل است اولاً اداره کردن آنچه اهالی شهر برای اصلاح امور بلاد بموجب قانون میدهد ثانیاً اداره کردن اموال منقوله و غیر منقوله و سرمایه‌ها بشکلی متعلق بشهر است ثالثاً مراقبت در عدم فحطی آذوقه شهر و سائل ممکنه رابعاً ساختن و پاک نگاها داشتن کوچه ها و میداها و خیابانها از پیاده رو و کالسکه رو و باغها عمومی و مجاری میاه و زیر آبها و پلها و معابر غیره

و همچنان روشن کردن شهر و تقسیم آبهای شهری
و مراقبت در تنقیه قنوات و پاکیزگی حتما مها
خامگا مراقبت در دفع تکلدی و تأسیس دارالمساکین
و دارالعجزه و مریضخانهها و امثال آن سادگا
معاونت در اقدامات حفظ الصحة و حفظ دواب
وحشم و تأسیس دواخانهها و امثال آن سابعگا
مواظبت در اینکه معابر شهری موافق نقشه معینه
باشد و اقدامات مقتضیه بر ضد حریق و سایر
بلیات سماوی و ارضی بعمل آید ثامنگا بیمه
ابینه متعلق بشهر از حریق تاسعا معاونت
در تکثیر معارف و مساعدت در دایر نمودن
کتابخانهها و قرائت خانهها و موزهها و حفظ و
مرمت مساجد و مدارس و ابینه عتیقه
عاشرا مساعدت بادولت در ساختن بازارها
و نمایش گاههای تجاری و کلیه مراقبت
رواج حرفت و تجارت شهر و دایر نمودن
محل تشخیص اسعار و معاملات عمومی
۳۰ دایره اقدامات بلدیة مختص بحدود شهر
و اراضی متعلقه بشهر است
۳۱ انجمن و اداره بلدیة میتواند باسم شهر

بیع و شراء و هرگونه معاملات نماید و بجاها
 لازم شکایت کند و در محاکمه عدلیه اقامه
 دعوا نماید و مدعی و مدعی الیه واقع شود
 ۵ اراضی کوچه ها و میدانشا و پیاده
 روها و معابر و رودخانهها و سواحل رود
 خانهها و زیرابها و غیره هر چند که متعلق بشهر
 است محل استفاده عموم ناس است
 ۶ و جوهریکه اهل شهر برای مصارف بلدیة میدهند
 باید بحکم قانون باشد
 ۷ حاکم شهر باید مراقبت نماید که اقدامات بلدیة
 بخلاف باین نظامنامه نباشد
 ۸ اداره بلدیة حق دارد که مهر معینی باسم شهر
 داشته باشد

(فصل دوم)

در تشکیل انجمن بلدیة

۴ هیئت بلدیة مرکب است از انجمن بلدیة و
 اداره و شعب جزو آن
 ۱. انجمن بلدیة مرکب است از اعضاییکه از محلات

(شهر)

شهر بترتیب ذیل انتخاب میشوند
 ۱۱ عدهٔ اعضای انجمن بلدیّه در شهرهای کوچک
 شازده و در شهرهای متوسط بیست و در شهرهای
 بزرگ سی نفر خواهد بود که با رعایت وسعت
 و جمعیت بمحلات شهر تقسیم میشوند

(شرایط انتخاب کنندگان و انتخاب شوندگان)
 ۱۲ انتخاب کنندگان اعضای انجمن بلدیّه باید دارای
 شرایط ذیل باشند اولاً تابعیت ایرانیّه
 ثانیاً احوال بلیست و یک اقلاناً ثالثاً دادن مالیات
 یا داشتن خانه یا مستقل یا اراضی در حدود شهر
 که در شهرهای بزرگ هزار و در شهرهای متوسط
 پانصد و در شهرهای کوچک سیصد تومان ارزش
 داشته باشد

۱۳ ادارات علمیّه و خیریه نیز در صورتیکه
 صاحب چنین مستقلّی یا زمینی در شهر باشند حق
 فرستادن وکیل برای شرکت در انتخابات دارند
 كذلك شرکتها و اشخاصیکه تجارت خانه و حجره
 معینی دارند حق شراکت در انتخاب را دارند
 و لو اینکه صاحب خانه یا مستقل یا اراضی بطوریکه
 ذکر شد نباشند

۱۴ اگر خانه یا مستقل یا زمینی مابین چند نفر
مشارك باشد یکی از شرکاء میتواند موافق
قرارداد سایر شرکاء در انتخابات حاضر شود

۱۵ اشخاص ذیل حق انتخاب ندارند

اولاً اشخاصیکه بواسطه جنحه و جنایتی مجازات
قانونی دیده اند ثانیاً اشخاصیکه معروف بارتکاب
قتل و سرقت باشند ثالثاً ورشکسته بتقصیر
رابعاً اشخاصیکه از بابت عوارض بلدیة بقا یا
دارند و بیش از نصف عوارض سالیانه را پرداخته
اند خامساً طایفه نسوان سادساً اشخاص خارج
از روستا

۱۶ اشخاص ذیل از شرکت در انتخابات بشرط
ممنوعند اولاً حکام و معاونین آنها در محل
حکومت ثانیاً عمال نظیة شهری که در آن
انتخابات بعمل می آید ثالثاً مأمورین نظام
برتری و بحری داخل در نظام

۱۷ شرایط انتخاب شدن همان شرایط
انتخاب کردن است بعلاوه باید انتخاب
شوندگان سواد فارسی کامل داشته باشند
و سنشان کمتر از بیست و پنج سال باشد

و داخل در خدمت دولتی نباشند

۱۸ اشخاصیکه انتخاب میشوند باید قبل از وقت یا خودشان را و طلب انتخاب شدن باشند و بابتکلیف انتخاب کنندگان قبول انتخاب شدن را نموده باشند

(در ترتیب انتخاب اعضاء)

۱۹ برای انتخاب اعضاء انجمن نظارتی از معاریف انتخاب کنندگان از محلات شهر تشکیل می یابد که در تحت نظارت حاکم یا نایب الحکومه یا معا و نشان خواهد بود
۲۰ عدد اعضاء انجمن نظارت مطابق خواهد بود با عدد محلات شهری کمتر از شش نفر نخواهد بود

۲۱ پس از تشکیل اعضای انجمن از میان خودشان یک نفر رئیس و یک منشی انتخاب خواهند نمود

۲۲ نظم مجلس و حفظ قوانین انتخاب باریش و نوشتن صورت مجلس مراجع منشی خواهد بود

۲۳ انجمن فقط مشغول امر انتخاب خواهد بود و در حالت در انجمن نظارت اعلامی مرتب نموده شود

هفته قبل از روز انتخاب که جمعه خواهد بود
در شهر اشاعه میدهد

۲۵ اعلان مذکور در ماده فوق مطالب ذیل را
دارا خواهد بود اول محل ایام و اوقاتی که
انجمن نظار حاضر خواهد بود برای دادن
تعرفه با شخصیکه شرایط انتخاب کردن
دارا هستند دویم مواد درآورده تا هیئت
این قانون را سیم محل روز و مدتی را
که انجمن نظار حاضر خواهد بود برای گرفتن
اوراق انتخاب از دارندگان تعرفه انتخاب
چهارم عده اعضای که باید انتخاب شوند
۲۶ محل اجتماع انجمن نظار حتی المقدور
قسمی انتخاب خواهد شد که در مرکز
شهر واقع باشد تا مردم بتوانند به سہولت
و آزادی ورود کرده تعرفه بگیرند یا روز
انتخاب رأی بدهند مساجد و یا مدارس
۲۷ تعرفه که با نمره و تاریخ بمرأعای
انجمن نظار با انتخاب کنندگان داده میشود
محتوی اسم خود و پسر و سن و شغل و منزل
انتخاب کننده خواهد بود همچنین تعیین

(۴)

روز و محلی را می نماید که دارند و تفرقه باید
حاضر شده رأی خود را بدهد ۲۸ انجمن

۲۹ در روز انتخاب که فقط یکروز خواهد بود

و بوسیله اعلان و تفرقه معین گردیده است

انجمن نظار از صبح تا شام در محلی که معین

شده حاضر میشود

۳۰ در روز انتخاب انجمن اقلاده ساعت

برای تحصیل آراء حاضر خواهد بود ساعت افتتاح

و اختتام مجلس انتخاب قبل از وقت اعلان خواهد

شد

۳۱ پس از انقضای وقت که معین شده دیگر

تفرقه انتخاب از کسی قبول نخواهد شد

۳۲ دادن رأی باید مخفی باشد و از این جهت دارند

تفرقه باید قبل از دخول بمجلس انتخاب مطابق

ماده که اعلان شده است اسم بک یا چند نفر را

که دارای شرایط انتخاب شدن باشند روی

کافه سفید بی نشان نوشته تا کند و با خود

داشته باشد

۳۳ پس از حضور اعضای انجمن و افتتاح

مجلس انتخاب در ساعتی که اعلان شد، قبل از

(انتهای)

شروع بگیرفتن اوراق انتخاب رئیس انجمن
نظاره جعبه که برای ضبط اوراق انتخاب
است در حضور اعضای انجمن و حاضرین
از انتخاب کنندگان باز نموده خالی بودن از امیدناید
۳۴ دارندگان تفرقه برای ورود بمجلس
انتخاب باید تفرقه و ورقه انتخاب خود را در
دست داشته باشند

۳۵ اشخاصیکه تفرقه ندارند حق دخول و
مزاحمت را ندارند

۳۶ هر يك از دارندگان تفرقه پس از ورود
بمجلس انتخاب در محال آرا می تفرقه و ورقه
انتخاب خود را بر تیس خواهد داد

۳۷ رئیس نمره تفرقه را بصوت بلند میگوید
تا یکی از اعضای انجمن نمره را در کتایچه ثبت
تفرقه پیدا نموده نشان کند پس از نشان آن
نمره رئیس تفرقه را بصاحبش رد نموده ورقه
انتخاب او را بدون نگاه کردن در جعبه
انتخاب میاندازد

۳۸ انتخاب کنندگان پس از دادن ورقه
انتخاب و پس گرفتن تفرقه در دست تنگی

جای و اختلال نظم و ترتیب و امر و رئیس از مجلس انتخاب
خارج خواهند شد

۳۹ رئیس از حضور مده و از انتخاب کنندگان در
مجلس انتخاب مضایقه نخواهد نمود مگر اینکه موجب
تنگی مکان و معطلی و بی نظمی ها انتخاب بشود
در این صورت اطاعت امر و رئیس واجب است
۴۰ دخول در مجلس انتخابات با داشتن حربه
ممنوع است

۴۱ پس از انقضای وقت مجلس انتخاب یا
نشان شدن تمام نمرده ها در کتایبه ثبت تعرفه
رئیس ختم انتخاب را بصوت بلند آعلان مینماید
و پس از آن دیگر از کسی ورقه انتخاب قبول نمیشود
۴۲ پس از اعلان ختم انتخاب رئیس جعبه
انتخاب را در حضور اعضای انجمن نظار و حاضرین
الانتخابات کنندگان خالی نموده امر باستخراج
اسامی مینماید

۴۳ کارهای ال تعین علیه اوراق انتخاب خواهد
بود و نتیجه آن بتوسط منشی انجمن در صورت
جلسه روز انتخابات ثبت میشود

۴۴ پس از تعیین علیه اوراق انتخابات یکی

۴۵ از اعضاء اسمای مرقومه روی اوراق را یکیک بصوب بلند میخواند بیکفرد دیگر از اعضاء میدهد
 ۴۶ منشی مجلس باید اسمای که خوانده میشود در بالای صفحه کاغذی سیاه نموده هر چند دفعه که يك اسم مکرر میشود زیر آن برای شماره علامتی بگذارد

۴۷ در صورتیکه روی اوراق انتخاب بیشتر یا کمتر از عدد معینه در اعلان اسمای نوشته باشند نتجی در امر انتخاب حاصل نخواهد شد در صورت اول آن عدد اسمی که زیاد نوشته شده از آخر ورقه خوانده نخواهد شد
 ۴۸ از اوراق آنچه سفید یا لایقراء باشد یا آنکه صحیحاً معرفی انتخاب شده را نکند یا امضای انتخاب کنند را داشته باشد یا بیش از يك ورق باشد محسوب نخواهد بود ولی عیناً ضمیمه صورت مجلس میشود

۴۹ بلافاصله پس از استخراج و شماره آراء رئیس نتیجه را بصوت بلند اعلان می نماید و اوراق انتخاب را پاره و باطل مینمایند باستثناء آنهاييکه در ماده فوق ذکر شد که عیناً صورت

مجلس میشود

۴۵ انتخاب شده اشخاصی خواهد بود

که اکثریت آراء که نسبتاً بطرف ایشان باشد

۵۰ صورت مجلس انتخابات را ملتی در دو

نسخه تحریر نموده بامضای اعضای انجمن نظار

میرساند یک نسخه بحاکم یا نایب المحکومه

داده خواهد شد و نسخه دیگر با کتا بچه

ثبت تعرفه و اوراق مذکور در ماده فوق

در نزد یکی از اعضاء که انجمن نظار معین کند

امانت می ماند که پس از تشکیل با انجمن بلدیّه

تسلیم نماید

۵۱ در صورت تساوی آرا منتخب بحکم

قرعه معین میشود

۵۲ در صورتیکه تجدید انتخاب لازم

شود جمعه آینده خواهد بود ^{انتخاب شود}

۵۳ اگر از انتخاب کنندگان کسی در حین

انتخاب شکایت یا ایرادی در امر انتخاب داشته

باشد مانع از انجام انتخاب نخواهد شد ولی

شرح آن شکایت باید در صورت مجلس درج

شود

۵۴ شکایات و ایرادات راجعه با انتخابات باید
در ظرف يك هفته بعد از ختم انتخابات با انجمن
نظار اظهار شود تا با انجمن رسیدگی نموده حکم خود را
بدهد و نتیجه را ضمیمه صورت مجلس انتخاب
نماید

۵۵ متشکیان از انتخابات اگر از حکم انجمن
نظار راضی نباشند پس از افتتاح انجمن بلدیته
شکایات خودشان را در ظرف هفته اول
با انجمن بلدیته اظهار نمایند حکم انجمن بلدیته
قطعی خواهد بود

۵۶ حق ایرادات و اعتراض بر انتخابات را اشخاص
دارند که حق انتخاب کردن و انتخاب شدن را
داشته باشند انجمن نظار يك هفته بعد از انتخابات
متفرق خواهد شد

۵۷ اسامی انتخاب شدگان برای انجمن
بلدیته بعد از اتمام انتخابات از طرف ماکم
در روزنامه طبع خواهد شد

۵۸ در شهرهای بزرگ برای تسهیل امر
انتخاب انجمن نظار میتواند در هر محله شعبه
جداگانه مرکب از شش نفر تشکیل دهد که بترتیب

(فوق)

فوق منتخبین آن محله را تعیین کند
 ۵۴ اعمال انجمن نظار و شعب آن از دادن
 تعرفه و تحصیل آراء در روز انتخاب و غیره باید
 معادن یکدیگر باشد و در یکروز اختتام پذیرد

(فصل سوم)

در ترتیب و وظایف انجمن بلدیه

۵۵ این هیئت پس از انجام انتخاب اعضاء انجمن
 بلدیه منعقد گشته مشغول امور را جمعه بخود میشود
 ۵۶ انجمن بلدیه بعد از تشکیل اگر خالی در امر
 انتخاب یکی از محلات مشاهده نماید میتواند با
 اطلاع حکومت امر بجهت انتخاب در آن محله
 نماید

۵۷ انجمن بلدیه مرکب است از اعضائیکه
 بنا بر اساس این نظامنامه انتخاب
 میشوند

۵۸ اعضاء انجمن بلدیه قبل از شروع باجرا
 و فعالیت خود قسم یاد خواهند کرد که با کمال راستی
 و درستی بحالیت خود را انجام دهند

۱۴ اعضای انجمن بلدیة از طرف دولت بامانت
موظف نخواهند بود

۱۵ اگر یکی از اعضای انجمن بلدیة از این مشغول
استعفا نماید و یا آنکه بجهتی از جهات که در ماده ۱۲
این نظامنامه مصرح است از عضویت انجمن محروم
شود بجای آن عضو دیگری از محل خودش انتخاب
خواهد شد

۱۶ هیچکس از اعضای انجمن بلدیة نباید بدون
عذر موجه از حضور در اجلاسات انجمن خودداری
نماید

۱۷ عضو غایب باید رئیس انجمن را هر دفعه از جهة
غیبت خود مطلع نماید و رئیس انجمن این اظهار عضو
غایب را با اطلاع انجمن برساند

۱۸ هرگاه عضوی در انجمن حاضر نشود و
رئیس انجمن جهة غیبت خود را اطلاع نداد و
با اینکه اطلاع داد ولی انجمن با کثرت دوثلث
آراء عذر او را موجه ندانست دفعه اول و دوم
رئیس او را توبیخ خواهد کرد و در دفعه سیم از حضور
در انجمن معاف خواهد بود

۱۹ رئیس انجمن بلدیة را خود انجمن از میان خود

(با کثرت)

با کثرت آراء انتخاب خواهد کرد و در بای تخت و
 کرسیهای ایالات فرمانهای دین و استقرا را و بدین
 سمت صادر خواهد شد رؤسای انجمنهای
 بلدییه شهرهای دیگر بدین سمت بحکم وزیر
 داخله مستقر خواهند نمود مملکتی انجمن را نیز
 خود انجمن با رعایت کثرت آراء از اعضاء انتخاب
 خواهد کرد

۲. وظایف انجمن بلدییه از اینست
 اولاً انتخاب اجزای بلدییه و مستخدمین
 موافق این نظامنامه باید از طرف انجمن انتخاب
 شوند ثانیاً تعیین مقرری و رای مستخدمین
 ادارات بلدییه ثالثاً ترتیب تکالیف و وظایف
 اداره بلدییه و در و اش جزو آن و نوشتن دستور
 العمل آنها و ایضا مداومت بر عمل بودجه بلدییه خامساً
 رسیدن مقدار فروعات و عوارضی که برای
 عسارف بلدییه از اهالی شهر بموجب قانون
 مستقر شده میشود سادساً تبادل عوارض
 جدید بنقدی سابقاً تعیین اینکه از چه
 نوع بقایای شهری که لا و اصول مانده بماند
 صرف نظر بشود تا مبادرت بترتیب حفظ و اداره

کین سرمایه ها و اموال بلدیّه و همچنین نظم
 و ترتیب تأسیسات خیریه از قبیل مریضخانه
 و کفاخانه و غیره که بخرج شهر دایر شده تأسیسات
 تحصیل اموال غیر منقوله تا شراخرید و فروش
 اموال غیر منقوله و تعیین قواعد خرید آنجه
 که برای ترتیب ابلیه و کوجه ها موافق نقشه که
 بمضی و مقبول شده لازم است واحد عشرگرا
 تعیین و تقدیل نرخ گوشت و نان و سایر ارزاق
 و میزان اجرت کالسکه های کرایه و تراموای و
 سایر اسباب حمل و نقل اثنین عشرامداقه
 در لایحه استنقراض شهری و کلیه قرارداد داد
 هاست که باسم شهر منعقد خواهد شد
 ثلاث عشرگرا قبول نمودن وجه اعانه باسم شهر
 اربع عشرگرا ترتیب قواعدیکه برای اجرای
 مواد سابق الذکر لازم خواهد شد خمس عشرگرا
 ترتیب لوازم تعمیر و تکمیل نقشه های شهرت
 و ترتیب نقشهای جدید سادس عشرگرا
 رسیدگی بحساب اداره بلدیّه و نظارت و تنقیش
 اعمال آن اداره و رسیدگی بخواهشکایات که در
 آن اداره طرح میشود سبع عشرگرا مسئول نمودن

(مستخدمین)

ستند بین وعمال بلدیه ثمانية عشرًا تقديم
 اوايح وعرایض بوزیر داخله بتوسط حاکم محل
 در احتیاجات اهالی شهر و منافع آنها ثمة عشرًا
 تعیین مقدار عوارضی که باید مردم از بابت
 استفاده از راههای اطراف شهر و پلها و معابر
 و سلاخ خانها و لوله های مجاری آنها و زیر
 آنها که بخرج شهر ساخته شده است بدهند
 همچنان تعیین مقدار حق الارضی که باید شرکتهای
 کشتی رانی و صاحبان کشتی از بابت اسکله
 هائی که ساخته شده است بدهند
 ششمین رسیدگی بصحت موازین و مقادیر
 احد عشرینا تعیین محلی برای سپردن و
 نگاهداری اطفال و مجانین و حیوانات
 کشته و طریق ایصال ایشان باولای آنها
 این المبحث بلدیة دو عرض سال معمول
 کمتر از شش و زیادتر از بیست و چهار مرتبه
 منعقد نمی شود مگر باقتضای حاجت و
 تصویب خود المبحث که فوق الماده منعقد
 تواند شد فهرست اجلاسات خود المبحث
 بلد بهر برج حوت برای سال آتی ترتیب داده

اعلان خواهد کرد

۷۲ هر دفعه قبل از انعقاد انجمن بلدیّه رئیس

انجمن فهرست اموری که باید مطرح مذاکره

و مذاقه شود ترتیب داده برای اعضا انجمن بلدیّه

خواهد فرستاد و نسخه هم برای اطلاع حاکم

محل بحکومت ارسال خواهد داشت هرگاه

در اجلاس انجمن بلدیّه در یک روز فرصت

مذاکره در تمام امور معینه نشد روز های بعد

تا بان امور رسیدگی خواهد شد

۷۳ انجمن بلدیّه بحکم وزیر داخله دریای

تحت و حکام در ولایات فوق العاده تشکیل

تواند شد بتوسط رئیس انجمن بلدیّه برای

اعضا فرستاده شود

۷۴ امور راجعه بانجمن بلدیّه بموجب

اظهار اشخاص ذیل طرح میشود اولاً بتکلیف

رئیس انجمن بلدیّه و اعضای آن ثانیاً بموجب

اظهار کتبی حاکم محل ثالثاً باظهار اداره بلدیّه

رابعاً بموجب اظهار و شکایات اشخاص

متفرقه

۷۵ اعضای انجمن در صورتیکه بخواهند

(مطلبی)

مطالبی را اظهار نمایند باید کتبا بر رئیس انجمن
اعلام نمایند بعد از این اعلام مسئله را رئیس
انجمن اظهار میدارد و در صورتیکه انجمن
اظهار مسئله را تصویب نمود اعضاء شروع در
مذاکره مینمایند

۱۷ انجمن بلدیّه میتواند تسویه اموری را
که وقت مخصوص لازم دارد بعهده یکی یا چند
نفر از اعضاء بلدیّه محول کند

۱۸ رئیس انجمن بلدیّه حق دارد که برای حضور
در مجلس اشخاصی را که اطلاعات آنها باعث
تسریعت و مذاکره و مذاقه امورات دعوت
نماید

۱۹ برای اعتبار قرارداد های انجمن بلدیّه
اقرار باید نصف اعضاء حاضر باشند ولی در
اجلاس هاییکه در مواقع بلیات ارضی و سماوی
و یا جنات بطور فوق العاده تشکیل میشود از این
قاعده صرف نظر خواهد شد و قرارداد انجمن
با حضور هر قدر از اعضاء معتبر خواهد بود

۲۰ برای قرارداد های انجمن بلدیّه در
مورد ذیل باید اقرار دو ثلث از اعضاء حاضر باشند

اولاً در باب فروش اموال غیر منقوله متعلقه
 بشهر و خرید اموال غیر منقوله برای شهر ثانیاً
 تعیین قیمة اراضی که برای ساختن ابنیه باشغال
 متفرقه فروخته میشود و یا برای تصحیح نقشه
 شهر ابتیاع میشود ثالثاً استقراضات و ضمانات
 که از طرف شهر میشود رابعاً تبدیل عوارض
 جانی بنقدی خامساً تعیین مسئولیت مستخدمین
 اداره بلدیہ و دوایر جزو آن

۸۰ غیر از مواردیکه در ماده هفتاد و پنج
 اشاره شده است سایر امور راجعه بانجمن بلدیہ
 با کثرت آراء حل و تسویه میشود در صورت
 تساوی آراء رأی رئیس دوایر محسوب میشود
 هیچ عضوی بیش از یکرای ندارد و رأی خود را
 نمیتواند بدیگری محول کند

۸۱ در باب تعیین مستخدمین اداره بلدیہ
 و دوایر جزو آن و مقرری آنها و مسئولیت اجزاء
 و مستخدمین رأی مخفی گرفته میشود ولی در
 سایر امور انجمن مختار است رأی را مخفی یا علنی
 بکند

۸۲ تمام قرارداد رادهای انجمن بلدیہ باید در دفتر
 ثبت

ثبت شده بامضای رئیس انجمن و اعضا ثبت گردد
مذاکرات شرکت داشته اند برسد و صورت
مجلسی امینتی انجمن و منشی داده بلدی به باز آمد
می نمایند و نزدیک دفتر بعهده منشی های مزبور
۸۴ کلیه قرارداد های انجمن بلدی به بامضای
آن باید بتوسط رئیس انجمن برای حاکم محل
فرستاده شود و آنچه باید در روز تا بجات طبع و
نشر شود بامضای انجمن برای اطلاع اشخاص
شهر اعلان و اعلام خواهد شد

۸۴ از قرارداد های انجمن آنچه باید بامضای
حاکم یا وزیر داخله برسد بعد از امضاء بموقع اجرا
گذاشته خواهد شد

۸۵ از قرارداد های انجمن بلدی به آنچه که باید
بامضای حاکم برسد از این قرارداد است اولاً
تجهیز و تهیه آذوقه شهر که باید فروخته یا امتیاز
شود ثانیاً استقراضات و ضمانتیکه از طرف
شهر میشود ثالثاً تعدیل و تبدیل نرخ نان و
گوشت و سایر اذواق و اجا کرایه کالسکه و
در شکله و تراموا و سایر حمل و نقل و غایب
تجهیز و در نشانه شهر و تزیین نقشهای

سادگا حقوقیکه از سفاین در اسکله هاشیکه
بخرج شهر درست شده اخذ میشود سادگا
کلیه دستور العمل هاشیکه انجمن بلدیة برای
ادارات بلدیة و ادارات خیریه که در اداره شهر است
ترقیب میدهد

عمر از قرار دادهای انجمن بلدیة آنچه که باید
بامضای وزیر داخله برسد از این قرار است
اولاً تعمیر عوارض جنبی شهر ثانیا بخرج
شهر کوچه ها و پیاده رو ها را پاک کردن و نگاه
داشتن مستحفظین حریق و تنظیفات بلدیة و
ترقیب زیر آبسا نیها ثالثاً فروش و انتقال اموال
غیر منقوله شهر باستثنای اراضی کوچک که در
فقره اول ماده ۵۵ تصریح شده رابعاً استقرار
وضات هاشیکه از طرف شهر میشود خامسا
تعیین وجوهی که از بابت ساختن راهها و پل
های اطراف شهر و بنای سلاخ خانها و مجاری
آنها و غیره داده میشود سادگا تعیین حق کار
و اراضی که در سواحل دریاها و رود خانها به
اشخاص متفرقه و یا شرکتها داده میشود که اسکله
بنای نمایند و یا برای بار گرفتن یا بار داری سفاین
(استعمال)

استعمال کنند. سابقا ترتیب دستورالعملهای اجعه
 و ادارات مخبریه و حفظ اموال غیر منقوله شهر در
 امای تخت و کرسیهای ایالات و ولایات
 ۸۸ هرگاه حاکم قرارداد انجمن بلدییه را تصویب نمود
 باید بجهت عدم موافقت خود را با انجمن بلدییه اظهار
 نمود. انجمن را متقاعد نماید و در صورتیکه انجمن
 متقاعد نشد قرارداد انجمن را باید حاکم بوزیر داخله
 تقدیم نماید که موافق ماده (۸۸) اقدام شود
 ۸۹ قرارداد های انجمن بلدییه که باید بتصویب و
 امضای وزیر داخله برسد بموسط حاکم بوزیر داخله
 تسلیم خواهد شد و وزیر داخله مکلف است که با کمال
 دقت بقرارداد انجمن و اعتراض حاکم در آن باب
 رسیدگی نماید هرگاه قرارداد انجمن راجع بامری بود
 که از حدود تکالیف انجمن بلدییه خارج است اعتراض
 حاکم را تصدیق نموده آن قرارداد را امضای نمی نماید ولی
 در صورتیکه قرارداد انجمن بلدییه خارج از تکالیف
 و حدود و آن نبود ولی بجهتی یا ملاحظه مخالف با
 مصالح عامه و یا منافع شهر است و وزیر داخله باید
 مسئله را در مجلس و ذرا بعد از آنکه نماید چنانچه مسئله
 راجع باندریاد عوارض است در مجلس شورای ملی

(مطرح)

مطرح شود و اگر محتاج بایجاد قوانین جدید باشد
در مجلس شورای ملی و سنا مورد مذاقه گردد
۸۹ هرگاه در انجمن بلدیة اعضا بقدریکه بر
اعتبار قرارداد انجمن لازم است حاضر نشوند انچه
امور معمول با جلاس دیگر میشود و اگر در اجلاس قائم
اعضا باز بقدر لزوم حاضر نشوند اداره بلدیة را
خود را بادرورتهاى دوائى جزو محال میداند
و هرگاه حاکم بارای اداره بلدیة موافقت ننماید
باید بطوری انتشار نماید که در باب قرارداد
انجمن در ماده (۸۷) مقتداست

۹۰ انجمن بلدیة میتواند که قواعد لازم
در باب تنظیفات کوچه ها و دستورات احداث
راجمعه بساختن پشت بامها و تاود آنها و پاکیزه
بجاری میاه و اقدامات حفظ الصحة و ضمانت
عمفونت و تمیزی میداها و اقدامات ضد
حریق و حفظ و حراست اهالی از مواد محترقه
و غیره ترتیب نماید

۹۱ کلیه این قواعد و دستورات علها با رعایت
حدود قوانین شرع امور بامضای حاکم رسید
بتوسط اداره پلیس بموقع اجرا گذاشته خواهد شد
(فصل)

فصل چهارم

در اداره بلدیّه

۹۲ اداره بلدیّه مرکب است از اعضای که انجمن بلدیّه انتخاب کرده است عده اعضای اداره بلدیّه چهار نفر خواهد بود

۹۳ اداره بلدیّه در تحت ریاست رئیس انجمن بلدیّه خواهد بود و رئیس مزبور که موسوم بکلا نتر است یک نفر معاون از اعضای اداره بلدیّه بانتخاب انجمن بلدیّه خواهد داشت و معاون مزبور که بدین سمت بحکم وزیر داخله استقرار مییابد در موارد غیبت یا مرض کلا نتر قائم مقام او خواهد بود متشکل از اداره بلدیّه را نیز انجمن بلدیّه از میان اعضای اداره بلدیّه معین خواهد کرد مدت مأموریت کلا نتر و اعضای بلدیّه چهار سال است و در اول بعد از دو سال نصف اعضای بلدیّه بحکم قرار خارج شده و بجای آنها اعضای جدید انتخاب میشوند و بعد از آن متعین هر دو سال آن نصف اعضا بیک چهار سال مدت مأموریت آنها

آمدن خارج شده و اعضای جدید به انتخاب میشوند
انتخاب اعضای سابق با اکثریت آراء انجمن بلدی
جایز است

۹۴ اداره بلدی مکلف است که موافق این
نظامنامه و مطابق دستورالعمل های انجمن بلدی
امور شهر را اداره نماید اداره بلدی باید صورت
صحیحی از کلیه اموال متعلقه شهر را داشته باشد
و امور جاریه شهر را انجام دهد و پیوسته درصد
فراهم نمودن اصلاح وضع شهر باشد و الجلا عاتیکه
برای انجمن بلدی لازم میشود تحصیل کرده با انجمن
مربود برساند و موافق احکام آن عمل نماید و لوائج
جمع و خرج شهر را مرتب کند و مالیات و عوارض
شهری را وصول نموده بر طبق دستورالعملها
انجمن بلدی که موافق قوانین خواهد بود خرج
نماید و در دیوانخانهها و محاکم عدلیه برای امور
شهری و مدعی و مدعی الیه واقع شود و بحایای
لازم شکایت نماید و با اجازه و دستورالعمل
انجمن بلدی با ادارات جزو خود تفهیم رسید
نماید و کلیه حساب و ریورس اقدامات خود را با
نتیجه تفهیم با ادارات جزو را با انجمن بلدی و در
رواپورتهای

در امور و حسابهای مزبوره را بطبع رسانده اشاعه دهد
 ۹۵ امور داخلی اداره بلدیّه و تقسیم کارها
 در آن اداره موافق دستور العمل انجمن بلدیّه
 مراتب خواهد شد امور را جمعه با اداره بلدیّه با اکثریت
 آراء انجام مییابد در صورت تساوی آراء رای
 اکثریت اکثریت را معین میکند ولی هرگاه کلاً متز
 رای اکثریت را عضو مصالح عموم و منافع شهر بداند
 مجازات که رای اداره بلدیّه را موقوف الاجراء
 کند از آن مراتب را با انجمن بلدیّه اظهار کند
 ۹۶ کارهای مکلف است که کمال مراقبت را در انظار
 امور اداره بلدیّه بعمل آورد

۹۷ محاکم حق تقیّس و رسیدگی با اداره بلدیّه
 و ادارات جزو آن را دارد هرگاه در اعمال اداره بلدیّه
 بلدیّه چیزی مشاهده کند که خلاف قاعده و
 دستورالعملها باشد حق دارد با اداره بلدیّه اخلاصاً
 نماید و در صورتیکه اداره مزبوره متنبّه نشود
 مراتب را با انجمن بلدیّه اظهار کند و چنانچه
 انجمن بلدیّه با اداره بلدیّه هم رأی شد مسئله
 بوزیر داخله و رای اداره بلدیّه حتمی الاجری است
 ولی انجمن بلدیّه حق دارد مادامیکه در انظار

ادارات تشکیل نشده بکمیونی مرکب از اعضای شورای
ملی و سنا بعد از متساوی شکایت نمایند.
۹۸ ادارات بلدیّه میتوانند عرض حال و مستند عیال
خودشان را بوسیله حاکم بوزارتخانه های لازمه تقدیم
نمایند

۹۹ برای اینکه امور شهری خوب اداره شود
انجمن بلدیّه حق دارد که کمیونتهای اجرایی تشکیل
کرده بفرکد امر داشته کار را بسیار کلیه این
کمیونتها در تحت نظارت اداره بلدیّه بوده موافق
دستورالعمل های انجمن بلدیّه رفتار خواهند کرد
۱۰۰ رؤسای کمیونتهای اداره بلدیّه از میان
اعضای خود انتخاب خواهند کرد و اگر اداره بلدیّه
تصویب نماید که رئیس کمیون از خارج انتخاب
شود آن شخص در اداره بلدیّه در موقع مذاکره
امور راجعه بکمیون حاضر و صاحب رأی
خواهند بود

۱۰۱ هرگاه برای اداره کردن اموال و دارائی شهر
اشخاصی لازم شود که اهل خبره و فن باشند
اداره بلدیّه حق دارد بقدر حاجت این نوع
اشخاص را از خارج مستخدم نماید عزا

اجزاء اداره بلدیه از قبیل محرو و دفتر دار و غیره
با کلا نتر است

۱۰۲ کلا نتر و معاون او و اعضای اداره بلدیه
و سایر مستخدمین بلدیه از خریدن اموال شهر در
موارد فروش آنها ممنوعند

(فصل پنجم)

در باب مستخدمین بلدیه

۱۰۳ هرگاه در انجمن بلدیه شکایتی از کلا نتر یا
معاون او یا یکی از مستخدمین اداره بلدیه و دوائر
جزو آن مطرح شده باشد مستخدمین مزبور
نمی توانند در انجمن حاضر شوند و باید انجمن بلدیه
در این موارد رئیس و معاون جدیدی موقتاً
انتخاب نماید

۱۰۴ کلا نتر و معاون او و اعضای اداره
بلدیه و رئیس آن اداره جزو مستخدمین دولت
محسوب خواهند بود و در ترفیع و تنزل و سایر
مستوفی حکم مستخدمین دولت را خواهند
داشت

۱۰۵ قوای اعدا انفصال مستخدمین فوق الذکر
در صورت استعفای آنها قبل از انقضای مدت
چهار سال از قرارداد تفصیل است

انفصال کلا نترها در پای تخت و کرسیهای ایالات
منوط با اجازه همایونی است انفصال کلا نترها
در شهرهای متوسط و کوچک و همچنین معاون
کلا نترها مطلقا با اجازه وزیر داخله است

۱۰۶ کلا نتر و معاون او و اعضای اداره بلدیه
و اجزای ذوات و انجمنهای جزو آن صلاحیت موافقت
نقشه و نمونه که با اعضای همایونی رسیدن خواهند
داشت و مابقی معینی بترتیب مخصوص بانها
داده میشود

۱۰۷ انتخاب کلا نتر و معاون او برای مدت
چهار سال است تعیین مدت ماموریت منشی اداره
بلدیه منوط برای انجمن بلدیه است

۱۰۸ مستخدمین اداره بلدیه که از خارج
دعوت میشوند باید شرایطی را دارا باشند که در
انتخاب کنندگان اعضای انجمن بلدیه مقید است

• سواد دستخط مبارک •

• محل مهر مهر آثار مبارک •

(قرارداد نامه بلدی بطوریکه نوشته شده است)

• صحیح است •

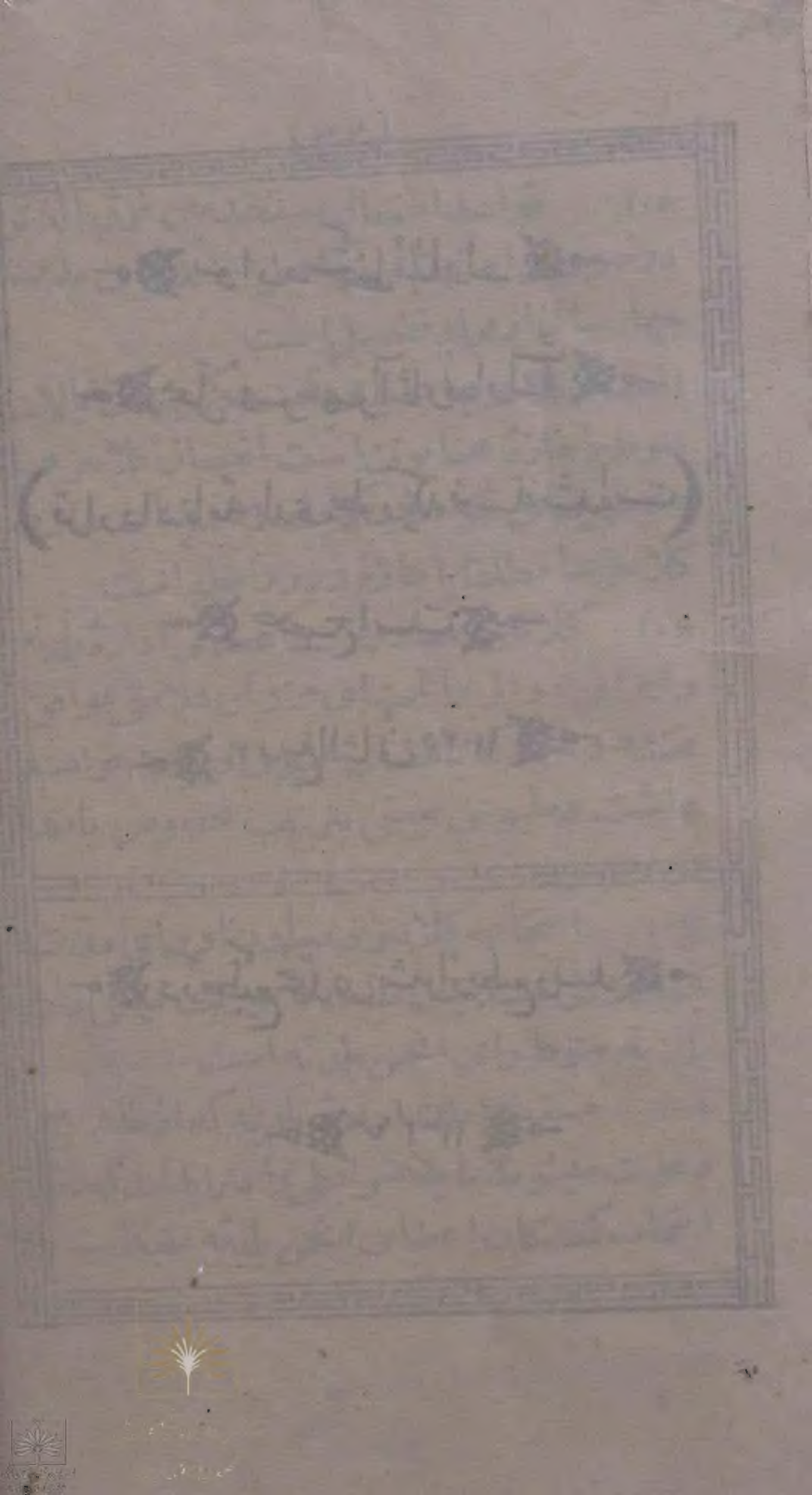
• ۲. ربیع الثانی ۱۳۲۵ •

• در مطبع محمدی شیراز بطبع رسید •

• ۱۳۲۷ •

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

